

Bijlage 4

Beslisdocument ten behoeve van startbeslissing¹

RANDSTAD SLEUTELPROJECTEN

Naam project/opgave: MIRT-Verkenning naar Randstad Sleutelprojecten voor na 2020 Versie datum: 29 juni 2009	
1. Korte beschrijving van het initiatief • Kansen en mogelijkheden gebiedsgerichte aanpak • Wat houdt het initiatief in? • Beleidsdoelstelling?	Op 5 september 2008 stelde het kabinet de Structuurvisie Randstad 2040 vast. De resultaten van de aansluitende terinzagelegging en van het gevoerde notaoverleg in de Tweede Kamer (inclusief de in het kader daarvan vastgestelde moties) bevestigen de hoofdlijnen uit de visie: de nieuwe accenten, de vier hoofdprincipes en de twaalf bijbehorende hoofdkeuzes (en zeven subkeuzes)² en de vastgestelde agenda om de keuzes uit de visie in de praktijk tot resultaat te brengen. In de structuurvisie (en het huidige MIRT-Projectenboek) legde het kabinet vast dat tot die uitvoering een verkenning naar Randstad Sleutelprojecten voor na 2020 kan gaan behoren, maar dat daaraan voorafgaand eerst een evaluatieonderzoek zou worden gedaan dat terugkijkt naar de resultaten van de eerste³ en tweede generatie⁴ ruimtelijke sleutelprojecten (zie bijlage 1). Deze evaluatie zou de basis zijn om een besluit te nemen over het daadwerkelijk starten van de verkenning. Dat onderzoek is intussen gezamenlijk uitgevoerd door de bureaus BSP en OTB/TU Delft en is conform de opdracht gericht op de ruimtelijke effectiviteit, bestuurlijke complexiteit, doelmatige instrumentatie van de eerste en tweede generatie sleutelprojecten en de consequenties voor mogelijke nieuwe sleutelprojecten. Deze notitie bevat in het verlengde van deze evaluatie een voorstel voor het daadwerkelijk opstarten van de door het kabinet aangekondigde verkenning naar mogelijke nieuwe 'sleutelprojecten', inclusief mogelijke 'groene sleutelprojecten'⁵. De concurrentiepositie, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van de Randstad staan onder druk. Het kabinet heeft in antwoord daarop in de structuurvisie voor de lange termijn een aantal keuzes gemaakt en nieuwe accenten gelegd (zie bijlage 2 bij deze notitie). Die inhoudelijke ambities staan voorop. Vervolgens is het van belang helder te zijn over de instrumenten die nodig zijn om deze ambities waar te maken. Die keuzes moeten immers ook in de praktijk tot resultaat worden gebracht. Om te beginnen gaat het er daarbij om dat in het beleid van rijk en regio goed wordt geanticipeerd en dat daarbij de keuzes uit de structuurvisie richtinggevend zijn. Het betekent ook dat de keuzes en ambities niet direct tot uitvoering leiden, in de zin van concrete projecten. De doorwerking van de structuurvisie is vooralsnog het meest zichtbaar in beleidsnota's. Daarbij valt te denken aan de recent vastgestelde Luchtvaartnota, de Visie op het Mainportnetwerk

¹ In deze bijlage is de informatie uit de voorliggende notitie gerangordend conform bijlage 1 van het MIRT-Spelregelkader zoals vastgesteld door het kabinet en door de ministers van VenW en VROM aan de Kamer gestuurd.

² Ook de ambitie voor groene topkwaliteit op een aantal plekken nabij de steden wordt gesteund, al zal in het verlengde van het notaoverleg de verwoording 'metropolitane parken' niet meer worden gebruikt om verwarring te voorkomen. Hetzelfde geldt voor de in dat verband genoemde voorbeelden in de structuurvisie.

³ w.o. Kop van Zuid R'dam, Oostelijk Havengebied A'dam, Stationsgebied Amersfoort, Ceramiqueterrein Maastricht

⁴ Amsterdamse Zuidas, Rotterdam Centraal, Den Haag Centraal, Utrecht Stationsgebied, Arnhem Centraal en Breda

⁵ Conform de door het kabinet vastgestelde Agenda Landschap.

Rotterdam en binnenkort in de RAAM-brief en andere kabinetsbrieven gerelateerd aan het Programma Randstad Urgent. Ook is de doorwerking zichtbaar in de Gebiedsagenda's in de Randstad (gekoppeld aan het MIRT), waarmee de lange termijn direct wordt gekoppeld aan de middellange termijn en zo van concrete invloed wordt op de besluiten van vandaag en de opgaven van morgen.

Meer concreet zijn, om de doelen uit de Structuurvisie Randstad 2040 voor elkaar te krijgen, vele lopende acties en projecten relevant (zie hoofdstuk 4 van de structuurvisie). Ook wordt een aantal nieuwe in gang gezet. Het kabinet besloot dat daarvan een verkenning naar Randstad Sleutelprojecten er mogelijk één zou zijn (zie bijlage 1). Het kabinet gaf ook meteen aan dat het hiermee dacht invulling te kunnen geven aan de rijkskeuzes uit de structuurvisie in het algemeen en meer specifiek aan de Olympische ambities voor 2028, grootschalige stedelijke ingrepen en deltaveiligheid. Deze onderwerpen staan ook nu nog op de agenda.

De verkenning in een relatief groot gebied (de Randstad) leidt tot een selectief aantal concrete opties voor mogelijke sleutelprojecten en een mogelijk daarvoor te starten volgende fase in het MIRT.

De verkenning richt zich primair op de integrale opgaven die essentieel zijn om de rijkskeuzes⁶ uit de structuurvisie waar te kunnen maken en de mogelijk daarmee verbonden Olympische ambitie. De verkenning moet inzichtelijk maken of en zo ja welke concrete projecten substantieel kunnen bijdragen aan het halen van deze doelstellingen en dat aanwijzing tot sleutelproject hierbij meerwaarde heeft in inhoudelijk, bestuurlijk en/of financieel opzicht. Het zal helder moeten worden of er daadwerkelijk concrete projecten zijn die aan de gestelde uitgangspunten voldoen én welke bijdrage in organisatorisch, facilitair, communicatief, financieel en kaderstellend opzicht van betrokkenen kan worden verwacht. De voorwaarden die voor eventuele sleutelprojecten zullen gaan gelden zijn onder andere: sprake van marktfalen/ontbreken overheidsfalen, meerwaarde nationale beleidsopgaven, geen projecten waarbij bevordering van werkgelegenheid, toename vastgoed kantoren, functiemenging, versnelling besluitvorming en/of bevordering van betrokkenheid van private partijen de boventoon voeren.

De verkenning brengt uiterlijk in het najaar van 2010 enkele opties voor concrete projecten in beeld teneinde die aan een volgend kabinet aan te bieden. Of het instrument sleutelprojecten vervolgens daadwerkelijk wordt ingezet bij een of meer concrete projecten beslist een volgend kabinet, mede in relatie tot de gehele ruimtelijke investeringsagenda. Dat geldt ook voor de instrumentele en andere consequenties van een dergelijk besluit. In de rijksverkenning zullen verschillende fasen onderscheiden met elk een bijbehorend beslismoment opdat de voortgang nauwgezet kan worden gevolgd en tijdig kan worden bijgestuurd. Wanneer uitkomsten van de achtereenvolgende fasen daartoe tussentijds aanleiding geven, kan het kabinet besluiten de verkenning te versnellen en te intensiveren, dan wel te vertragen of te beëindigen. Daarmee hebben deze kabinetsbesluiten een 'go /no go' karakter. In elk geval zal in de eerste fase (najaar 2009) een plan van aanpak met scope en uitgangspunten worden opgesteld en ter besluitvorming aan het kabinet worden aangeboden. De laatste fase zal een nadere uitwerking zijn van de consequenties van mogelijke sleutelprojecten. Het plan van

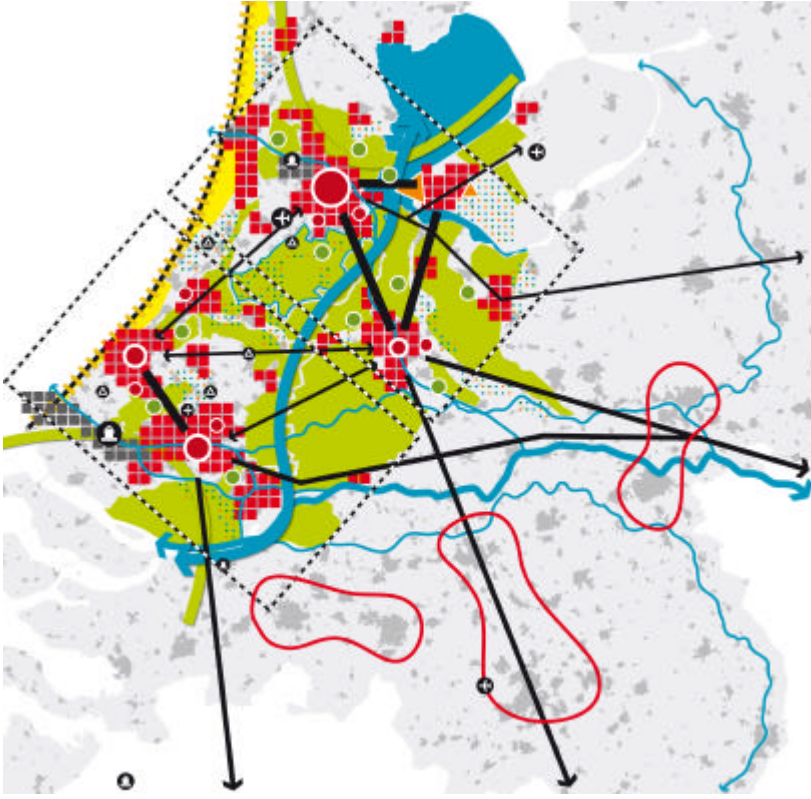
⁶ Zie Hoofdstuk 3 van de Structuurvisie Randstad 2040, v.a. p.75

	aanpak maakt ook duidelijk hoe de (interdepartementale) organisatie wordt vorm gegeven en hoe de besluitvorming is voorzien. Zowel bij de eerste als de laatste fase zal de planbureaus (PBL en CPB) om advies worden gevraagd. Deze actie vindt plaats in het kader van het Programma Randstad Urgent. VROM is trekkend departement en draagt zorg voor het implementeren van eventuele (financiële) consequenties. Verkort tekstvoorstel voor het MIRT Projectenboek: De concurrentiepositie, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid van de Randstad staan onder druk. In aansluiting op de Structuurvisie Randstad 2040 start het kabinet een gebiedsgerichte, gefaseerde verkenning naar 'Randstad Sleutelprojecten' voor na 2020. Deze richt zich primair op de integrale opgaven die essentieel zijn om de rijkskeuzes uit de structuurvisie waar te maken en de mogelijk daarmee verbonden Olympische ambitie. Het kabinet denkt daarbij aan een uiterst selectief aantal substantiële sleutelprojecten met nationale betekenis, internationale uitstraling in ruimtelijk-fysieke én functionele zin en een integraal karakter. Er moet inzichtelijk worden of en zo ja welke concrete projecten substantieel kunnen bijdragen aan deze doelstellingen. Aanwijzing tot sleutelproject moet meerwaarde hebben in inhoudelijk, bestuurlijk en/of financieel opzicht en passen bij de voorwaarden uit het uitgevoerde evaluatieonderzoek. Uiterlijk in het najaar van 2010 komen opties voor een of meer sleutelprojecten (mogelijk ook 'groene sleutelprojecten') in beeld teneinde die aan een volgend kabinet aan te bieden opdat dit kan beslissen over de eventuele inzet van het instrument sleutelprojecten. Uitgaande van verschillende fasen met bijbehorende beslistmomenten kan tijdig worden bijgestuurd. Wanneer de uitkomsten van de achtereenvolgende fasen daartoe tussentijds aanleiding geven, kan de verkenning worden versneld en geïntensiveerd, dan wel worden vertraagd of beëindigd. Daarmee hebben deze kabinetsbesluiten een 'go /no go' karakter. Zowel bij de eerste als laatste fase zal de planbureaus (PBL, CPB) om advies worden gevraagd. Deze actie vindt plaats in het kader van het Programma Randstad Urgent. VROM is trekkend departement en draagt zorg voor het implementeren van eventuele (financiële) consequenties.
2. Is de opgave/probleem (geheel/gedeeltelijk) een taak voor het rijk en waarom? • Legitimatie van een overheidsrol? • Waarom het rijk en niet een lagere overheid? (subsidiariteitsbeginsel)	De evaluatie naar afgeronde en lopende sleutelprojecten van BSP/OTB laat zien dat de aanwijzing tot sleutelproject leidt tot rijksbetrokkenheid bij decentrale ruimtelijke projecten. Deze heeft in organisatorisch, communicatief en facilitair opzicht invulling gekregen en in de tweede generatie ook in financieel opzicht. Bij de eerste generatie was geen sprake van extra inzet van financiële rijksmiddelen, waar dit bij de tweede generatie wel het geval was. De aanwijzing tot sleutelproject hoeft dus nog niet meteen iets te zeggen over de wijze waarop - financieel, organisatorisch, inhoudelijke, bestuurlijk of anderszins - het rijk zijn betrokkenheid invult. De onderzoekers van BSP / OTB concluderen dat de afgeronde en lopende sleutelprojecten op een aantal onderdelen meerwaarde hebben gehad en bevelen daarop aan een verkenning voor de toekomst te starten, ook indachtig de keuzes uit de structuurvisie voor de komende decennia en de daaraan gerelateerde (Olympische en andere) ambities van het kabinet. De onderzoekers bevelen daarbij een zevental scherpe randvoorwaarden aan. Deze hebben betrekking op legitimiteit, subsidiariteit, effectiviteit en efficiency. Daarmee maken de onderzoekers duidelijk dat het op zich te vroeg is om nu over

	concrete sleutelprojecten te besluiten, maar dat daarnaar nu juist een concrete verkenning zou moeten starten. Gezien de aard van het onderzoek en de geëvalueerde projecten (waaraan deels nog wordt gewerkt) kan niet op voorhand worden vastgesteld of nieuwe sleutelprojecten een grote meerwaarde zullen gaan hebben voor de realisatie van de keuzes en ambities uit de structuurvisie. Het tegenovergestelde is ook niet van tevoren vast te stellen. Aangezien dat op grond van dit onderzoek beide het geval kan zijn (en sleutelprojecten dus ook meerwaarde kunnen hebben) wordt een vervolgactie aanbevolen. Deze algemene aanbeveling van BSP/OTB past bij het advies van OMA/OneArchitecture⁷ en dat van René Smit (Randstad Urgent ambassadeur van Randstad 2040) dat hij op verzoek van de minister van VROM met zijn Platform Randstad 2040 opstelde⁸ (zie bijgevoegde adviezen). De evaluatie is daarmee een meer uitgebreide onderlegger voor deze startbeslissing, ook in dit opzicht. De rijksbetrokkenheid bij deze verkenning volgt uit de kabinetskeuzes in de Structuurvisie Ransdtad 2040 zoals vastgesteld in de MR op 5 september 2008 en – in aanvulling daarop – de genoemde evaluatie, de in de RDL voorliggende notitie en de adviezen van René Smit en OneArchitecture / OMA die als bijlage zijn bijgevoegd. Het advies uit het evaluatieonderzoek van BSP / OTB deze MIRT-verkenning te starten, wordt hiermee opgevolgd. Gezien de huidige economische situatie ligt het niet voor de hand dat dit kabinet besluiten neemt met mogelijke financiële consequenties voor volgende kabinetten. Voorstel is dan ook dat dit kabinet het vervolgonderzoek oppakt en een aantal opties voor concrete projecten eind 2010 in beeld brengt en die vervolgens aan een volgend kabinet aanbiedt. Daarmee heeft het kabinet niet alleen een integrale ruimtelijke langetermijnvisie vastgesteld maar ook de mogelijk daarvoor noodzakelijke sleutelprojecten in beeld gebracht, gedreven door de inhoudelijke lange termijnopgaven. Op grond van de opties voor de concrete projecten kan dan door een volgend kabinet (naar verwachting op zijn vroegst in 2011) worden besloten of het instrument sleutelproject daadwerkelijk ingezet gaat worden en zo ja wat dat dan concreet betekent in facilitaire, organisatorische en/of financiële zin, mede in relatie tot de gehele ruimtelijke investeringsagenda. In het licht van verwachtingenmanagement is het verstandig deze lijn helder te communiceren. Voorstel is daarmee dat het huidige kabinet zorgt voor een aantal heldere en concrete opties, met het bijbehorende beeld van de rollen en verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen. Elke betrokkene (provincies, gemeenten, waterschappen, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en het rijk) bij een concrete opgave zal immers daaraan een bijdrage moeten leveren en commitment moeten tonen zonder dat er vooraf sprake is van een rijksbijdrage. De verkenning richt zich op opgaven met een omvang die dusdanig is dat het niet slagen ervan aanleiding is voor het fundamenteel wijzigen van de (rijkskeuzes in de) Structuurvisie Randstad 2040. Op welke wijze de rijksbetrokkenheid vorm kan krijgen, zal op grond van de uitkomsten van de verkenning worden bepaald. De uitgevoerde evaluatie laat uitgebreid zien

⁷ De bureaus OneArchitecture en OMA hebben vanuit hun ruimtelijke en ontwerpende expertise op verzoek van VROM een advies opgesteld over mogelijk toekomstige sleutelprojecten. Een samenvatting daarvan is bij deze notitie gevoegd.

⁸ René Smit is aangesteld als 'ambassadeur' van de beide deelprojecten van het Project Randstad 2040 die in het Programma Randstad Urgent zijn opgenomen dat de Minister van Verkeer en Waterstaat coördineert. De ambassadeur is om advies gevraagd met betrekking tot de mogelijke start van een verkenning naar Randstad Sleutelprojecten. Dat advies is als bijlage bij deze notitie gevoegd.

	wanneer sprake kan zijn van legitimiteit van de rijksrol. “Daarbij kan in ruimtelijk opzicht het gericht benoemen en uitvoeren van enkele nieuwe grote sleutelprojecten eraan bijdragen de aanwezige internationale krachten en potenties te versterken alsmede de stedelijke kwaliteit en aantrekkingskracht vergroten van de (steden in de) Randstad. BCI beveelt aan de kabinetskeuzes uit de Structuurvisie Randstad 2040 ook met dergelijke sleutelprojecten kracht bij te zetten.” (Buck Consultants International, Nijmegen, februari 2009, p. 20)
3. Is dit initiatief een gebiedsgerichte aanpak of is er sprake van een sectoraal project? • Voorlopige gebiedsafbakening • De thema's en modaliteiten die in de analyse betrokken worden	In het verlengde van de vastgestelde Structuurvisie Randstad 2040 en de bevindingen van de uitgevoerde evaluatie van BSP / OTB (bij deze notitie gevoegd) gaat het hier om een verkenning van de opties voor mogelijk toekomstige sleutelprojecten van uiterst complexe, integrale en omvangrijke projecten met diverse betrokkenen in de vier westelijke provincies. De opgave vraagt per definitie om een integrale aanpak. De geografische schaal betreft de vier westelijke provincies c.q. de Randstad. Het kabinet stelde eerder al vast in de Structuurvisie Randstad 2040 dat de verkenning zich bij voorkeur zou kunnen richten op deltaveiligheid, Olympische Spelen en grootschalige stedelijke ingrepen (zie hoofdstuk 4 van de Structuurvisie Randstad 2040 en p.138 van het MIRT-Projectenboek 2009). Projecten die in beeld kunnen komen zijn substantieel van omvang en cruciaal voor het behalen van de kabinetsdoelen. Daarbij gaat het om integrale ruimtelijke projecten waarbij het instrument sleutelprojecten meerwaarde kan hebben. Om helderheid te verkrijgen of er substantiële projecten nodig zijn - en zo ja welke - om de kabinetskeuzes uit de structuurvisie waar te maken, is er meer nodig dan het uitgevoerde evaluatieonderzoek. Dat geldt ook voor de meerwaarde van het gebruik van het instrument sleutelprojecten daarbij. Voorstel is om daartoe een vervolgonderzoek op te starten.

	Het onderzoek hiernaar wordt in het verlengde van de aankondiging in het projectblad 'Randstad Sleutelprojecten' in het huidige Projectenboek 2009 als verkenning gestart in het kader van het MIRT. Door het hierin te blijven verankeren wordt ervoor gezorgd dat het onderzoek niet los staat van het totaal aan ruimtelijke onderzoeken met rijksbetrokkenheid, geeft het mede invulling aan de 'R' in het MIRT en wordt het betrokken bij de reguliere overleggen daarover. De verkenning sleutelprojecten volgt op het in hoofdstuk 5 van het huidige MIRT-Projectenboek 2009 opgenomen projectblad, de bespreking in het bestuurlijk overleg MIRT van dit voorjaar en de opname van dit onderzoek in de gebiedsagenda's die zijn opgesteld voor (delen van) de Randstad. Het betreft een gebiedsgerichte, ruimtelijke verkenning die uitmondt in een of meer geselecteerde opties die voor nadere uitwerking zullen worden gelegd aan het kabinet in de vorm van een voorkeursbeslissing (go / no go besluit). De verkenning is ruimtelijk afgebakend tot de vier westelijke provincies.
4. Welke partijen zijn erbij betrokken; geef korte omschrijving van: • Rollen partners en samenwerkingsverband • Publiek/private samenwerking	Het ministerie van VROM zal het project trekken en daarbij voortbouwen op de projectorganisatie Randstad 2040 en de in dat verband functionerende interdepartementale en regionale werkverbanden op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Interdepartementaal: - Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer - Ministerie van Verkeer en Waterstaat - Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit - Ministerie van Economische Zaken - Ministerie van Financiën - Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Regionaal (13 regiopartijen in de Randstad): - Gemeente Amsterdam - Gemeente Rotterdam - Gemeente Den Haag - Gemeente Utrecht - Gemeente Almere - Stadsregio Amsterdam - Stadsregio Rotterdam - Stadsgewest Haaglanden - Bestuur Regio Utrecht - Provincie Noord-Holland - Provincie Zuid-Holland - Provincie Utrecht - Provincie Flevoland De verkenning zal door VROM worden gestart en interdepartementaal worden vorm gegeven als onderdeel van het door VenW gecoördineerde Programma Randstad Urgent, en met betrokkenheid van verschillende decentrale partijen. In lijn met de uitgebreid vormgegeven participatie bij het opstellen van de Structuurvisie Randstad 2040⁹ (die de basis is voor deze verkenning) en de betrokkenheid van verschillende partijen bij het opstellen van dit voorstel, zullen verschillende partijen bij de verkenning worden betrokken. Hiermee kunnen voor de toekomst ook de benodigde coalities van partijen worden gesmeed.

⁹ Zie hiervoor de Structuurvisie Randstad 2040 - en in het bijzonder paragraaf 1.2 en de drie tekstboxen over de dialoog (op p.16, 60, 63) - en: Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 31 089, nrs. 16 en 21 en Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 089, nrs. 26 t/m 29.

	Een communicatie- en participatieplan zal onderdeel zijn van het op te stellen plan van aanpak. Net als bij het opstellen van de structuurvisie zal daarbij de internetsite www.vrom.nl/randstad2040 een rol van betekenis spelen. Ook zal net als eerder bij de structuurvisie een beeld van milieu- en duurzaamheidseffecten ('planmer') worden opgesteld dat bij het de besluitvorming in het kabinet kan worden betrokken. Op deze wijze wordt in grote lijnen aangesloten bij het huidige Spelregelkader en bij de aanbevelingen van de cie. Elverding.
5. Draagvlak	Voor het uitwerken van deze verkenning is groot bestuurlijk draagvlak in de regio, zoals o.m. bleek uit de afgelopen bestuurlijke overleggen MIRT dit voorjaar (2009). De regio heeft in het voorjaar van 2009 al bijgedragen aan de inhoudelijke voorbereidingen voor het starten van de verkenning, om gevoel te geven voor de inhoud van mogelijke toekomstige sleutelprojecten. Zoals bij punt 4 aangegeven zal de reeds ingezette samenwerking met de regio worden voortgezet. Helder is wel dat het primair een 'rijksverkenning' betreft waarbij opties voor een komend kabinet in beeld gebracht worden. In het participatieplan wordt duidelijk hoe de betrokkenheid van de verschillende partijen voor de komende periode wordt vormgegeven. De opzet en insteek van de verkenning past hiermee overigens bij de recentelijk door rijk en regio samen opgestelde gebiedsagenda's. Door BSP/OTB is in de evaluatie van sleutelprojecten aanbevolen om een nadere verkenning te starten naar Randstad sleutelprojecten voor de lange termijn. Ook Randstad 2040 ambassadeur René Smit en zijn platform Randstad 2040 ("Investeren met de vleug mee", naar een nieuwe generatie Randstad sleutelprojecten, 8 juni 2009, p.1-13), Buck Consultants International (Uitvoeringsstrategie duurzame internationale concurrentiepositie Randstad 2040, februari 2009, p. 20) en OMA en One Architecture (samenvatting ontwerpende verkenning naar sleutelprojecten, juni 2009, p. 1-8) adviseerden dit. Hieruit blijkt dat er ook buiten de rijks- en regionale overheden draagvlak is voor het uitvoeren van deze verkenning. Dat past overigens ook bij de eerdere, meer generieke aanbevelingen van de VROM raad c.s. en de SER over de Structuurvisie Randstad 2040. Dit voorjaar gaf ook Rijksbouwmeester Liesbeth van der Pol namens het College van Rijksadviseurs in haar advies aan een bouwsteen te leveren voor een nieuwe generatie sleutelprojecten waarbij het selectief kiezen van enkele bijzondere projecten van grote waarde kan zijn om regionale of nationale gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te genereren (16 maart 2009). Het project blijft onderdeel uitmaken van het Programma Randstad Urgent.
6. Duur van uitwerking • Wanneer kan de uitvoering starten? • Is er een globale plan van aanpak? • Doorlooptijd?	Volgens planning zullen eind 2010 opties voor mogelijke Randstad Sleutelprojecten (en Groene Sleutelprojecten) worden vastgesteld ten behoeve van een komend kabinet. Daarbij zal worden gewerkt met een gefaseerde aanpak met bijbehorende beslismomenten. Als eerste stap in de rijksverkenning zal een plan van aanpak (PvA) worden opgesteld dat de onderstaande fasen zal onderscheiden en nader zal uitwerken: Fase 0 Vorbereiding - Startnotitie Randstad 2040 waarin opgaven en dilemma's voor de lange termijn door het kabinet zijn vastgesteld (Ministerraad 22 juni 2007).

- Structuurvisie Randstad 2040 waarin door het kabinet de verkenning naar nieuwe sleutelprojecten werd aangekondigd voorafgegaan door een evaluatie van afgeronde en lopende sleutelprojecten (Ministerraad, 5 september 2009). Dit werd tevens opgenomen in het MIRT projectenboek 2009 (p. 138). In dit kader werd ook een planMER opgesteld en geadviseerd door de commissie MER.
- Gerichte voorbereidingen voor het starten van deze verkenning (september 2008 – juni 2009). De bouwstenen met betrekking tot inhoud en proces zijn: de evaluatie van afgeronde en lopende sleutelprojecten waarin de aanbeveling werd gedaan een verkenning naar Randstad Sleutelprojecten voor de lange termijn te starten (BSP/OTB, aangeboden op 16 juni 2009). Hiertoe behoorde ook het advies van René Smit en zijn platform Randstad 2040 (afgerond op 8 juni 2009) en het ontwerp onderzoek van OMA/One Architecture (samenvatting aangeboden op 9 juni 2009) en het advies van het College van Rijksadviseurs (aangeboden op 16 maart 2009). Op 12 maart 2009 is de Raad voor Vastgoed Rijksoverheid (RVR) om advies gevraagd met betrekking tot mogelijk toekomstige sleutelprojecten. Daarbij gaat het primair om het benutten van de rijksgrond- en subsidieposities.

Fase 1

Nadere uitwerking van:

- scope, doelstellingen en uitgangspunten
- de vier fasen in het plan van aanpak
- aanbevelingen onderzoeken en adviezen
- wijze van betrokkenheid van andere partijen bij de rijksverkenning (participatieplan)

(gereed voor BO MIRT oktober 2009)

Fase 2

Eerste resultaten inhoudelijke verkenning

- ontwikkeling van opties voor sleutelprojecten
- opleveren van een tussenrapportage ten behoeve van het Bestuurlijk Overleg MIRT in het voorjaar van 2010 (incl. eerste resultaten van de participatie)

(gereed voor BO MIRT mei 2010)

Fase 3

Resultaten inhoudelijke verkenning:

- inzicht in de mogelijke opties (verfijnen, ordenen), incl.:
  - o beeld van de bijbehorende inhoudelijke, bestuurlijke en instrumenteel-financiële effecten en consequenties ten behoeve van de te maken afweging door het volgende kabinet
  - o inzicht in de mogelijke bijdrage van sleutelprojecten aan het realiseren van de ambities en keuzes in de door het kabinet vastgestelde Structuurvisie Randstad 2040
  - o inzicht in de mogelijk te vormen coalities rond de potentiële sleutelprojecten en inzicht in de mogelijke bijdrage van alle betrokken partijen bij de mogelijke sleutelprojecten: communicatief, organisatorisch, facilitair, regelgevend, financieel of anderszins
  - o beeld van draagvlak voor de verschillende opties
  - o aanpak voor mogelijke vervolgstappen

(te agenderen in RDL/MR najaar 2010 en gereed voor BO MIRT najaar 2010)

Fase 4

	Aansluitend is een nadere uitwerking van deze consequenties mogelijk. Te denken valt aan: - een of meer uit te voeren maatschappelijke analyse(s) naar kosten en baten - een onderzoek naar duurzaamheids- en milieueffecten ('planMER') Het plan van aanpak maakt meer gedetailleerd dan in dit formulier duidelijk hoe de (interdepartementale) organisatie wordt vorm gegeven, hoe dit past bij de ruimtelijke investeringsagenda van het rijk en hoe de besluitvorming is voorzien (met betrokkenheid van CDL en ICRE). Zowel bij de eerste als de laatste fase zal de planbureaus (PBL en CPB) om advies worden gevraagd. De voorkeursbeslissing wordt maximaal twee jaar na de startbeslissing genomen door een volgend kabinet. Gedurende het proces van totstandkoming en (tussentijdse) besluitvorming houden betrokken partijen elkaar op de hoogte van het proces en de belangrijkste keuzes.
7. Financiën • Globale onderbouwing van kosten	Op voorhand gaat het bij de mogelijk toekomstige sleutelprojecten niet om rijks­geld, maar om inzet van diverse instrumenten door verschillende partijen. De mogelijke bijdrage van de verschillende partijen bij de te selecteren opties moet uit de verkenning blijken. De proceskosten komen voor rekening van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM). VROM is trekkend departement en draagt zorg voor het implementeren van eventuele (financiële) consequenties.
8. Is dit voorstel al eerder of elders ingediend?	Nee
9. Welke risico's/afhankelijkheid en zijn er aan het initiatief verbonden?	Op grond van de opties voor de concrete projecten kan door een volgend kabinet (naar verwachting op zijn vroegst in 2011) worden besloten of het instrument sleutelproject daadwerkelijk ingezet gaat worden en zo ja om welke projecten het dan gaat en wat dat dan concreet betekent in facilitaire, organisatorische en/of financiële zin. In het licht van verwachtingenmanagement is het verstandig deze lijn helder te communiceren.
Gegevens van de indiener Contactpersoon (naam, organisatie, telefoonnummer, e-mailadres)	dr. Jacqueline Cramer, Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer 070-3393404 jacqueline.cramer@minvrom.nl Ambtelijke contactpersoon: drs. C.B.F. Kuijpers, directeur-generaal Ruimte 070-3395145 chris.kuijpers@minvrom.nl